

Bevolkingsprognose: op naar 152.000 inwoners?

Hoeveel inwoners heeft Haarlem over tien jaar? Die vraag staat centraal in de nieuwste bevolkingsprognose van OenS Haarlem: 'Haarlem in 2020: bevolkingsprognose en beleidsbeschouwing'. Een belangrijke uitkomst: het inwonertal gaat omhoog naar 152.300 inwoners in 2020. In deze special van HOI leest u alle 'ins en outs'.

150.000 inwoners: magische grens

De ontwikkeling van het inwonertal staat in Haarlem volop in de picture. Niet verwonderlijk, want medio mei begroette Burgemeester Schneiders zijn 150.000-ste onderdaan. Een heugelijk feit, want in 1993 herbergde de Spaarnestad voor het laatst zoveel inwoners. Toen deed zich een korte opleving voor, na 25 jaar gestage neergang. Haarlem bereikte in 1968 zijn top met iets meer dan 173.000 inwoners.

Samenstelling bevolking

Voor de gemeente is het essentieel te weten hoe de samenstelling van de bevolking verandert. Daarom besteedt deze HOI-special volop aandacht aan de verwachtingen voor de vijf stadsdelen, negen wijken en verschillende leeftijdsgroepen. Veranderingen in deze factoren brengen maatschappelijke effecten met zich mee. Effecten waar de gemeente op moet inspelen en die kansen bieden om de stad bij de tijd te houden. Zo zal de gemeente tijd

meer voorzieningen voor ouderen moeten bieden als de bevolking vergrijst.

Haarlem in tien jaar tijd op tot 159.200.

Economie

De bevolkingsprognose verschijnt in een onzekere tijd. Door de economische teruggang stagneert de woningbouw in Nederland. OenS heeft daarom twee prognosevarianten gemaakt. Een gematigde, meest waarschijnlijke variant, waarin het aantal inwoners in 2020 op 152.300 uitkomt. De tweede prognose gaat uit van een volledige realisatie van alle gemeentelijke woningbouwplannen tot 2020. In dat scenario loopt het inwonertal van

Woningen als rode draad

De ontwikkeling van het aantal woningen en de gemiddelde woningbezetting loopt dan ook als een rode draad door de prognose. Deze twee factoren oefenen een sterke invloed uit op de ontwikkeling van het inwonertal. Hoe groot deze invloed is? Ook dat leest u in deze HOI!

Meer weten?

Lees of download gratis het hele rapport (PDF)!

<http://tinyurl.com/bevolkingsprognose>

Samenstelling bevolking

Voor beleidsmakers is het belangrijk te weten hoe de samenstelling van de bevolking in de toekomst verandert. De overheid, maatschappelijke organisaties en commerciële bedrijven kunnen dan op deze ontwikkelingen inspelen.

De prognose maakt duidelijk dat het straatbeeld zal veranderen. Haarlem wordt een stad met meer jongeren en meer senioren. De middengroepen nemen juist in omvang af.

Om de vergroening en vergrij-

zing op te vangen groeit de behoefte aan starterswoningen en woningen voor senioren. De toename van het aantal ouderen brengt ook een toenemend beroep op de zorg met zich mee.

De groei in de jonge leeftijdsgroepen betekent meer een grotere vraag naar terrasjes, trendy winkels en horeca en uitgaansmogelijkheden. Ondernemers spelen hier ongetwijfeld op in.

De verwachte ontwikkelingen hebben een duidelijke schaduw-

zijde. Het inkomen van de bevolking daalt waarschijnlijk. Jongeren en ouderen hebben doorgaans minder te besteden dan de middengroepen.

Door recessie voorkeur voor gematigde prognose

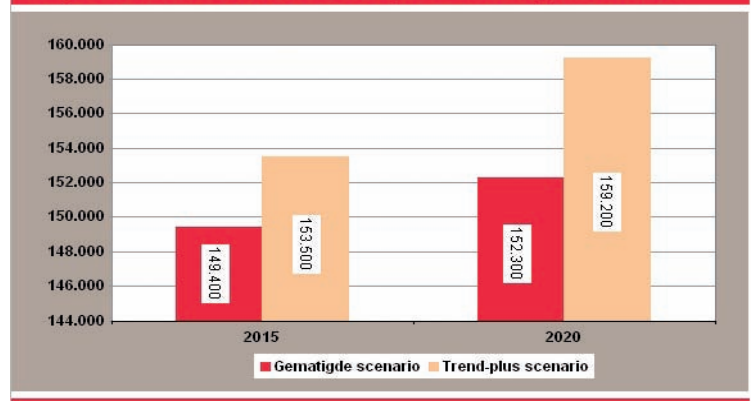
De nieuwe Haarlemse Bevolkingsprognose ziet het licht onder een onzeker gesternte. De economische recessie zorgt voor een minder grote vraag naar koopwoningen en zet bouwplannen op losse schroeven. Dit maakt de gemeentelijke woningbouwplanning hoogst onzeker. Juist het aantal woningen speelt in samenhang met de gemiddelde woningbezetting een belangrijke rol in de ontwikkeling van het inwonertal van Haarlem.

OenS Haarlem maakte vanwege deze onzekerheid twee prognoses: een gematigde en een trendplus versie. Het eerste scenario is volgens OenS gezien de recessie het meest waarschijnlijk. De cijfers in HOI sluiten dan ook aan bij deze gematigde variant die uitgaat van een toevoeging van gemiddeld 220 woningen per jaar aan de woningvoorraad. Op basis van deze ontwikkeling neemt het aantal inwoners van Haarlem toe tot 152.300 in 2020. In de prognose haakt OenS aan bij de gematigde woningbouwontwikkeling in de Primos-prognose.

Deze prognose voorziet een woningvoorraad van 73.600 in 2020. De gemeentelijke plannen komen uit op 76.500.

Realisatie van de huidige woningbouwplannen van de gemeente leidt tot het trendplus- scenario. Onder dit scenario wonen er over tien jaar 159.200 mensen in Haarlem. Een tweede verschil: in het gematigde scenario blijft het inwonertal tot 2015 ongeveer stabiel. Bij trendplus vindt tussen 2010 en 2015 al een toename plaats tot 153.200 inwoners.

Prognose van de Haarlemse bevolking naar scenario, 2015 en 2020

De keuze van OenS voor de gematigde variant vindt steun in recente ontwikkelingen. Zo berichtte het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) in juni dat de gevolgen van de recessie in het eerste kwartaal

van 2010 voor het eerst duidelijk zichtbaar in de Nederlandse woningbouwproductie.

Grijs: de kleur van de toekomst

Haarlem gaat vergrijzen! Die trend komt duidelijk naar voren in de nieuwe bevolkingsprognose. OenS Haarlem voorspelt een vergrijzingsgolf in de leeftijdsgroep 50-74 jaar; het sterkst bij de 65-74-jarigen.

'Inspelen op piepjong Haarlem'

35-44 jaar

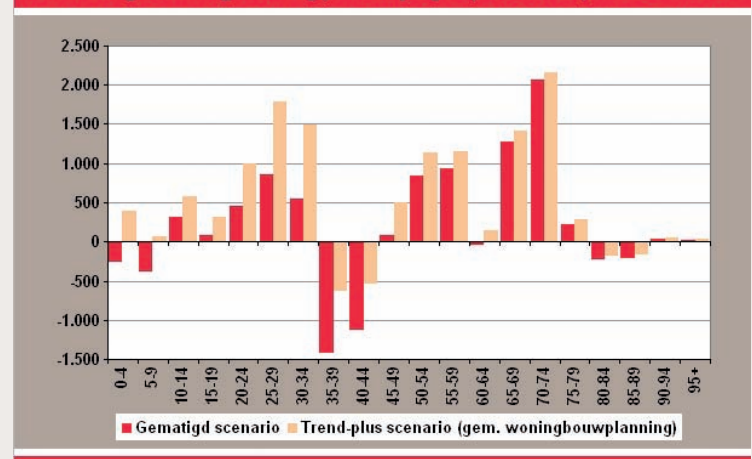
Tegenover de toename van het aantal ouderen staat een afname met 2.500 personen in de categorie 35-44-jaar. Ook deze trend is conform het landelijk beeld. Wijken met een duidelijke daling in deze leeftijd zijn de Oude Stad, Haarlemmerhoutkwartier, Duinwijk, Westoever Noorder Buitenspaarne en Oud Schoten en Spaarndam.

Jong Haarlem

Wel in de lift zit het aantal 15-34-jarigen, met een voorspelde groei van 2.000 personen. Deze stijging betreft vooral het aantal 25-34-jarigen. Wijken die de komende tien jaar naar verwachting meer jong volwassene zullen herbergen zijn Spoorbaan Leiden, Oost, Westoever Noorder Buiten Spaarne en Schalkwijk.

Landelijk gaat het aantal 10-14-jarigen omlaag, zo voorspelt het CBS. Maar in Haarlem neemt deze groep juist iets in omvang toe, namelijk

Verandering bevolkingsomvang per leeftijdsgroep 2009-2020, twee scenario's

met 300 personen. De groei manifesteert zich in Spoorbaan Leiden, Haarlemmerhoutkwartier, Schalkwijk, Ter Kleef en Te Zaanen en Oud Schoten en Spaarndam.

Piepjong Haarlem

De cijfers in dit artikel komen uit de gematigde prognosevariant. Het trendplus-scenario voorspelt dezelfde ontwikkelingen in de diverse leef-

tijdsgroepen, zij het meestal sterker dan in de gematigde versie. De ingezette trends per leeftijdsgroep vertonen daarmee een stabiel karakter. Uitzondering vormt de leeftijdsgroep 0-9 jaar. Het gematigde scenario verwacht een daling, tegen bemoedigt het plannen van voorzieningen voor de jongste jeugd.

OenS nu op twitter

Volg OenS Haarlem van dag tot dag op Twitter! We zitten sinds begin juni 2010 op dit populaire sociale medium. Voor u is het de snelste weg naar de nieuwste cijfers en actueel onderzoek over Haarlem. Via OenS-Twitter krijgt u nieuwste nieuwtjes vers van het mes op een digitaal presenteerblaadje.

Zodra we een nieuw onderzoek beginnen, leest u dat op Twitter. En als een rapport klaar is, plaatsen we de gegevens à la minute. U vindt op OenS-Twitter ook leuke en verrassende weetjes over de stad.

Meld je aan!

Dus: interesse voor cijfers uit onderzoek en statistiek over Haarlem? Volg OenS Haarlem op Twitter: OenS-Twitter is uw Twitter.

Nog geen Twitter-account? Meld je gratis aan op twitter.com en je kunt OenS daarna meteen volgen: <http://twitter.com/OenSHaarlem>

Wil je een beeld hebben van al onze publicaties? Kijk dan op onze website:

<http://www.haarlem.nl/haarlem-a-z/feiten-en-cijfers/>

Regio in 2020 vooral door Haarlemmeer meer inwoners

Niet alleen Haarlem, maar ook de hele regio heeft over tien jaar meer inwoners dan nu. Over de periode 2008-2020 komen er ruim 28.000 nieuw regiobewoners bij. Deze toename komt grotendeels voor rekening van Haarlemmeer en in mindere mate Haarlem. De Primos-prognose maakt dat duidelijk.

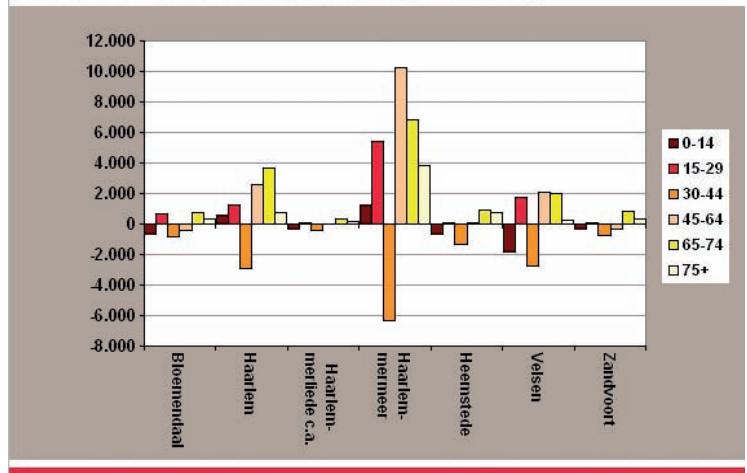
De regio bestaat uit Haarlemmeer, Velsen en de vijf gemeenten van Zuid-Kennemerland: Haarlem, Bloemendaal, Haarlemmerliede, Heemstede en Zandvoort. Het aantal regiobewoners neemt volgens de Primos-prognose over de periode 2008-2020 toe van ruim 425.000 tot bijna 454.000. Anders gezegd is dat een groei van 6,7%.

Grote motor: Haarlemmeer
De bevolkingsgroei in de regio is duidelijk sterker dan de 3,7% nationaal. Grote motor is Haarlemmeer. Hier neemt het inwonertal over een periode van twaalf jaar met 15% toe. Ook Haarlem draagt met een groei van 4% z'n steentje bij. De afbeelding

laat dat zien. In de vijf andere gemeenten stijgt het inwonertal slechts licht, is er een status quo of zelfs een daling.

Haarlemmeer op kop
Debet aan de sterke toename in Haarlemmeer zijn de relatief riant mogelikheden voor woningbouw. Tot 2020 komen er bijna tienduizend huizen bij. Dat is bijna 60% van de uitbreiding van de hele regionale woningvoorraad. Hoewel de woningproductie in Haarlem niet stilstaat, zal de Spaarnestad in 2015 niet langer de grootste regiogemeente zijn. Naar verwachting telt Haarlemmeer dan meer inwoners: 153.000 tegen 150.800. Wat het aantal woningen betreft duurt

Ontwikkeling bevolking in leeftijdsgroepen; Zuid-Kennemerland, Haarlemmeer en Velsen; 2008-2020 (Primos 2009)

het nog tot 2030 voordat Haarlemmeer de eerste plaats overneemt. Gemiddeld ligt het aantal bewoners van een huis in

Haarlemmeer wat hoger dan in Haarlem.

Schalkwijk en Oost: de grootste groeiers

Bijna alle stadsdelen herbergen over tien jaar meer inwoners dan nu. Vooral Oost en Schalkwijk gaan vooruit. Alleen voor Noord voorziet de bevolkingsprognose een lichte daling.

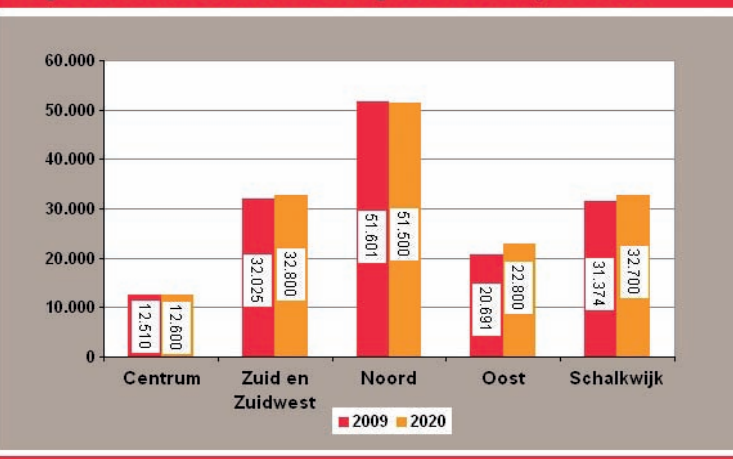
Grootste groeiers
Oost en Schalkwijk nemen het grootste deel van de verwachte bevolkingsgroei in Haarlem voor hun rekening. Dat hangt vooral samen met de woningbouwplannen. De gemeente verwacht de woningvoorraad in deze twee delen van de stad het meest uit te breiden. OenS Haarlem voorspelt dat Oost over tien jaar 2.100 inwoners extra herbergt. In Schalkwijk gaat het om ruim 1.300 nieuwkomers.

Nek-aan-nek om tweede plaats
Zuid-West dreigt z'n positie als op één na grootste stadsdeel te verliezen. In de prognose komen er tot

2020 weliswaar 800 inwoners bij, maar dat is minder dan de 1.300 nieuwe Schalkwijkers. Zuid-West blijft Schalkwijk over tien jaar met een marginaal verschil van 100 personen nipt voor.

Grootste stadsdeel
Haarlem-Noord handhaaft zich als het stadsdeel met veruit de meeste inwoners. Anno 2009 herbergde Noord 51.601 inwoners, in 2020 zijn het er zo'n honderd minder. Haarlem-Centrum is en blijft het kleinste deel van Haarlem. Volgens de prognose wonen over tien jaar 12.600 mensen in de binnenstad, bijna honderd meer dan in 2009.

Prognose van de Haarlemse bevolking naar stadsdeel, 2009-2020

Gemiddelde woningbezetting blijft dalen

De nieuwbouw van woningen is van groot belang om het inwonertal op peil te houden. Al is het maar om de gestage daling van de gemiddelde woningbezetting te ondervangen. Ook voor de periode tot 2020 verwacht OenS een verdere terugloop van het aantal bewoners per woning.

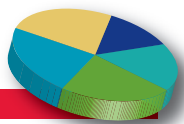
Een gemiddelde woning in Haarlem herbergde zestig jaar geleden 4,2 bewoners. Ruim 38.000 huizen volstonden toen om 161.980 Haarlemmers te huisvesten. Daarna liep de gemiddelde woningbezetting langzaam maar zeker terug. Met als oorzaken: kleinere gezinnen, jongeren die eerder zelfstandig gaan wonen, meer éénoudergezinnen, meer alleenstaanden en ouderen die langer zelfstandig wonen én langer leven.

Steeds minder bewoners per huis
Een woning in Haarlem bood in 1990 nog onderdak aan 2,35 personen, wat vervolgens nog verder daalde tot 2,13 in 2009. Of anders gezegd iets meer dan de helft van de 4,3 bewoners in 1950. De daling van de gemiddelde woningbezetting zorgde voor een neergang van het aantal inwoners. Veertig jaar terug telde de stad nog 172.000 inwoners, in 2010 zijn het er zo'n 150.000.

Bouwen als noodzaak
Om bij de huidige woningbezetting 172.000 inwoners te huisvesten zou Haarlem 80.862 huizen moeten herbergen; 11.000 meer dan nu het geval is.

Voor de komende jaren verwacht OenS een verdere terugloop van de woningbezetting naar 2,07 in 2020. Als Haarlem de woningvoorraad niet zou uitbreiden, loopt het inwonertal terug tot net boven 144.000.

Deze berekening maakt het effect duidelijk van een kleine daling van de gemiddelde woningbezetting op de ontwikkeling van het aantal inwoners. Eveneens duidelijk wordt het belang van woningbouw om deze daling te compenseren. OenS verwacht dat Haarlem tot 2020 gemiddeld 220 woningen per jaar zal bouwen. Dat is lager dan het jaarmoyenne van 430 woningen in de periode 2000-2010.

Hoe is het in 2030?

De bevolkingsprognose tot 2020 maakt nieuwsgierig en smaakt naar meer. Een vraag die bijvoorbeeld snel opkomt is: wat zijn de ontwikkelingen na 2020? Daarom kijkt de prognose in kort bestek nog tien jaar verder vooruit, tot 2030, een jaar waarin Haarlem volgens de Primos-prognose ruim 158.000 inwoners herbergt.

Met kracht grijzer

Een verlenging van de gematigde prognosevariant naar 2030 laat zien dat de vergrijzing doorzet en zelfs nog wat krachtiger dan tot 2020. De vergrijzing breidt zich bovendien uit naar de leeftijdsgroep 75-84 jaar; een categorie waarvoor de prognose tussen 2010 en 2020 nauwelijks

groei verwacht. Ook nieuw is de toename van het aantal 60-64-jarigen.

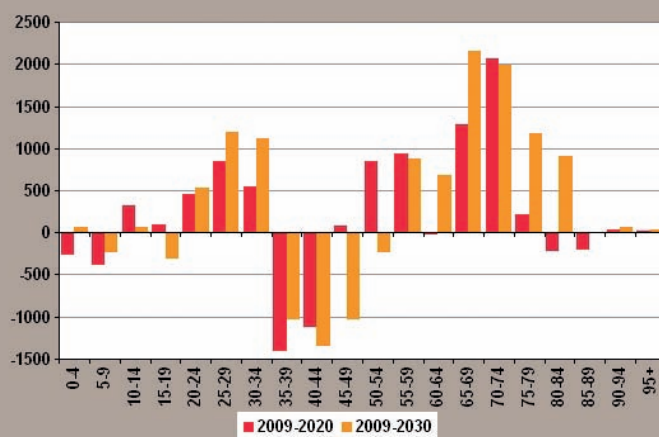
Krimp en groei

De verwachte krimp van het aantal inwoners van 35-44 jaar breidt zich in de periode na 2020 uit in de categorie 45-49 jaar. In het gematigde scenario doet zich ook een daling voor bij de jongste inwoners (0-9 jaar). Eveneens een daling in de periode 2020-2030 zien we in de categorie 15-19 jaar.

De toename van het aantal Haarlemmers van 20-34 jaar in de periode 2010-2020 daarentegen wint de tien jaar daarna nog aan kracht.

De grafiek geeft een overzicht van de bewegingen binnen alle leeftijdscategorieën

Bevolkingsomvang per leeftijdsgroep 2009-2020 en 2020-2030 (volgens het gematigde scenario)

Haarlem snellere bevolkingsgroei dan heel Nederland

Het inwonertal neemt in Haarlem tot 2020 sterker toe dan in heel Nederland. Klimt het aantal inwoners in Haarlem volgens de Primos-prognose met 4% naar 153.606, nationaal bedraagt de groei 3,7%. Volgens deze voorspelling herbergt ons land in 2020 iets meer dan 17 miljoen inwoners. Primos komt in zijn prognose voor Haarlem overigens 1.300 inwoners hoger uit dan OenS.

Groei

Met een groei van 4% is Haarlem lang niet de sterkste stijger, zo leert de Primos-prognose. Koploper in bevolkingsgroei is de Utrechtse gemeente Woudenberg, waar het inwonertal naar verwachting met 31% toeneemt. Aalsmeer en Pijnacker-Nootdorp boeken eveneens meer dan een kwart winst. Grootste groeier onder de gemeenten met meer dan 100.000 inwoners is Almere, met een verwachte bevolkingstoename van 22% tot 223.000 in 2020.

En dalers

Andere grote gemeenten die in de prognose met 15% of meer omhoog gaan, zijn Utrecht, Amersfoort en Haarlemmermeer. Niet overal neemt het inwonertal toe. De Primos-

prognose voorspelt in zo'n 190 van de 440 gemeenten een daling. De hardste klappen vallen in Groningen en vooral Zuid-Limburg, met Gulpen-Wittem (-12,5%) en Vaals (-13,3%) als grootste verliezers.

Meer huizen

De woningvoorraad in Nederland neemt in de prognose sterker in omvang toe dan het aantal inwoners. Zo gaat het aantal woningen tussen 2008 en 2020 met 9,3% omhoog tot bijna 7,7 miljoen. Deze woningbouwspanningen zijn nodig vanwege de bevolkingsgroei, maar ook om de daling van de gemiddelde woningbezetting op te vangen. Herbergde een woning in 2008 nationaal gemiddeld 2,33 personen. Dat loopt terug naar 2,21 in 2020.

Steeds weer een verse prognose

Prognoses hebben geen lange houdbaarheidsdatum. Dat leert een terugblik op bevolkingsprognoses uit het recente verleden. Daarom stelt OenS regelmatig een verse prognose op. Want wat is slechter voor toekomstig beleid dan het baseren op achterhaalde verwachtingen?

Een prognosemaker gebruikt verschillende gegevens voor aannames over de toekomst. Bijvoorbeeld gegevens over geboorte, leeftijdsopbouw, woningvoorraad, woningbouwplannen en de gemiddelde woningbezetting. Deze cijfers ontwikkelen zich vaak anders dan het zich eerder liet aanzien.

OenS Haarlem gaat heel voorzichtig om met dit soort onzekerheden. Zeker gezien de economische problemen van nu. Daarom stelde OenS dit keer twee prognosevarianten op. Een gematigde variant, die zij het meest waarschijnlijk acht, en een prognose volgens een optimistisch scenario. Over beide varianten lees je meer in een ander artikel van deze HOI.

Regelmatig nieuwe prognoses

Omdat de gegevens waarop de prognosemaker zijn aannames baseert veranderen, publiceert OenS regelmatig een nieuwe prognose. De prognose van 1997 blikte vooruit tot 2007. Voor dat jaar rolde een voorspelling van 144.250 Haarlemmers uit de bus. In werkelijkheid stakte de teller bij 146.860 inwoners; dus ruim 2.500 hoger. Een nieuwe prognose in 2001 voorspelde dat Haarlem op 1 januari 2011 op 149.703 inwoners zou uitkomen. De stad heeft dat aantal inmiddels licht overschreden.

Niet alleen de overheid onderbouwt z'n beleid met prognoses, ook bedrijven en non-profitorganisaties doen dat. Daarvan bewust publiceert OenS regelmatig een nieuwe prognose, gebaseerd op de meest actuele gegevens en plannen.

HOI (Haarlems Onderzoek en Informatieflitz) is een publicatie van Onderzoek en Statistiek Haarlem. Hoi wordt gratis verspreid.

Onderzoek en Statistiek Haarlem
Postbus 511, 2003 PB Haarlem

Bezoekadres:
Telefoon:
Telefax:
E-mail:

Stadhuis, Grote Markt 2
023-511 3018
023-511 3441
o.en.s@haarlem.nl

Redactie:
Tekst:
Drukwerk:

Lisette Goudsmit, Kees Otto
Bert Kuijpers
Mediabureau Haarlem